

Warszawa, dnia 19 grudnia 2013 r.

Poz. 36

**ZARZĄDZENIE Nr 23
MINISTRA ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI**

z dnia 13 grudnia 2013 r.

w sprawie wytycznych do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego

Na podstawie art. 14 ust. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1166) zarządza się co następuje:

§ 1. Wprowadza się do stosowania wytyczne Ministra Administracji i Cyfryzacji do wojewódzkich planów zarządzania kryzysowego, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

- Rafał TRZASKOWSKI

MINISTER ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI

Załącznik
do zarządzenia Nr 23
Ministra Administracji i Cyfryzacji
z dnia 13 grudnia 2013 r.

WYTYCZNE DO WOJEWÓDZKICH PLANÓW ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

I. Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym, wojewódzkie plany zarządzania kryzysowego składają się z następujących elementów:

1. **Plan główny** zawierający:

a) **Charakterystykę zagrożeń oraz ocenę ryzyka ich wystąpienia, w tym dotyczących infrastruktury krytycznej, oraz mapy ryzyka i mapy zagrożeń**, rozumiane jako katalog zagrożeń wraz z określeniem prawdopodobieństwa, zasięgu i skutków ich wystąpienia.

Katalog zagrożeń w wojewódzkim planie zarządzania kryzysowego powinien zawierać zagrożenia, które mogą wymagać podjęcia działań koordynacyjnych przez wojewodę, w tym zwołania wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego. Należy uwzględnić zagrożenia, które mogą mieć wpływ na sąsiednie województwa, na cały kraj, a także zagrożenia o charakterze transgranicznym. Katalog zagrożeń stanowi podstawę do opracowania wszystkich pozostałych elementów planu. Do zagrożeń zawartych w katalogu powinny konsekwentnie odnosić się mapy, siatki bezpieczeństwa i procedury zawarte w planie. Po opracowaniu przez operatorów infrastruktury krytycznej planów ochrony infrastruktury krytycznej należy uwzględnić zagrożenia określone w tych planach. Informacja o zidentyfikowanym zagrożeniu dla infrastruktury krytycznej powinna być niezwłocznie przekazana jej operatorowi.

Ocena ryzyka wystąpienia zagrożeń powinna zostać dokonana w oparciu o doświadczenia historyczne dotyczące zagrożeń, które wystąpiły na terenie danego województwa, jak i w oparciu o trendy i zagrożenia wynikające z rozwoju technologicznego, doświadczeń innych województw, a także sytuacji kryzysowych w innych państwach. Przy sporządzaniu oceny ryzyka wskazane jest zidentyfikowanie obszarów, które są szczególnie zagrożone (może to być teren całego województwa lub wybrane powiaty, w których to ryzyko jest szczególnie wysokie).

Dopuszczalne jest stosowanie zarówno metod opisowych, jak i matematycznych – w zależności od doświadczenia i możliwości danej komórki organizacyjnej urzędu wojewódzkiego właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego. Dopuszczalne i rekomendowane jest posługiwanie się wsparciem eksperckim.

Mapy ryzyka powinny zawierać przede wszystkim syntetyczne zobrazowanie wpływu jaki wystąpienie danego rodzaju zagrożenia może mieć na ludzi, środowisko, mienie, infrastrukturę (w tym infrastrukturę krytyczną zlokalizowaną na terenie województwa).

Mapy zagrożeń powinny przedstawiać obszar objęty zasięgiem zagrożenia, z uwzględnieniem różnych scenariuszy zdarzeń (czy zagrożenie dotyczy obszaru gminy, kilku gmin, powiatu, kilku powiatów, województwa). Przy opracowywaniu scenariuszy należy także uwzględnić specyfikę terenów miejskich i wiejskich.

b) Zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego w formie **siatki bezpieczeństwa**, rozumianej jako zestawienie zagrożeń zawartych w katalogu ze wskazaniem podmiotu wiodącego oraz podmiotów współpracujących przy działaniach dotyczących danego zagrożenia.

Dla każdego zagrożenia powinna być wskazana jedna instytucja wiodąca. Nie ma ograniczenia liczby instytucji współpracujących. Można wprowadzić kategorię podmiotów działających na wezwanie, których współdziałanie nie jest niezbędne w każdej

dającej się przewidzieć sytuacji danego rodzaju, jednak – biorąc pod uwagę możliwość wystąpienia takiego zapotrzebowania – dany podmiot powinien być przygotowany do działania gdy będzie to konieczne.

Zalecane jest tworzenie siatek bezpieczeństwa nie tylko dla fazy reagowania na dane zagrożenia, ale także dla faz przygotowania i usuwania skutków zagrożeń. Inne podmioty są odpowiedzialne za prewencję zagrożeń i usuwanie ich skutków, inne zaś za bezpośrednie reagowanie na daną sytuację kryzysową.

- c) **Zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych**, rozumiane jako zestawienie zasobów, które mogą zostać wykorzystane w określonych przedziałach czasowych w sytuacji kryzysowej. Tam gdzie to możliwe, należy określić także realny czas potrzebny na uruchomienie danych zasobów.

Zestawienie to powinno być przygotowane w postaci stale aktualizowanej bazy danych. W wersji papierowej planu powinno znaleźć się odesłanie do przedmiotowej bazy, a także informacja o zasadach jej aktualizacji (częstotliwość, podmioty/osoby odpowiedzialne, źródła informacji). Konieczne jest zapewnienie możliwie realnych i pełnych danych o siłach i środkach do wykorzystania w sytuacji kryzysowej.

- d) **Zadania określone planami działań krótkoterminowych**, o których mowa w art. 92 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 i 1238). Plany działań krótkoterminowych opracowuje właściwy terytorialnie zarząd województwa. W tej części wojewódzkiego planu zarządzania kryzysowego należy umieścić tylko te działania wymienione w planie działań krótkoterminowych, do wykonania których zobowiązana jest administracja rządowa w województwie. Dla większej czytelności planu zarządzania kryzysowego, część ta może zawierać jedynie informację o opracowaniu takiego planu, podstawowe informacje o nim oraz odesłanie do właściwych procedur reagowania kryzysowego. W szczególności należy zwrócić uwagę na dodany art. 92 ust. 1d ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w którym na wojewódzkie zespoły zarządzania kryzysowego nakłada się obowiązek informowania właściwych organów o konieczności podjęcia działań określonych planem działań krótkoterminowych.

2. **Zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych**, w tym:

- a) Zadania w zakresie **monitorowania zagrożeń**, rozumiane jako zestawienie zawierające informacje na temat:
- struktur odpowiedzialnych za monitorowanie poszczególnych kategorii zagrożeń określonych w katalogu zagrożeń i zakresu informacji, jakich można od nich oczekiwać,
 - trybu pracy ww. struktur, ich służb dyżurnych lub osób do kontaktu w sytuacji wystąpienia zagrożenia,
 - trybu raportowania i systemu wymiany informacji o zagrożeniach pomiędzy danymi strukturami a wojewódzkim centrum zarządzania kryzysowego (telefonicznie, pocztą elektroniczną, poprzez System Niejawnej Poczty Internetowej – SNPI OPAL, Centralną Aplikację Raportującą – CAR lub poprzez inne automatyczne systemy raportowania/wymiany informacji).

W związku z tym, że ta część planu ma szczególne znaczenie dla sprawnej pracy WCZK, należy przy sporządzaniu planu uwzględnić dotychczasowe doświadczenia w zakresie monitorowania zagrożeń, w tym wnioski z ćwiczeń i realnych sytuacji kryzysowych. W tej części warto również pamiętać o automatycznych systemach wymiany informacji.

- b) **Tryb uruchamiania niezbędnych sił i środków** uczestniczących w realizacji przedsięwzięć planowych na wypadek sytuacji kryzysowej, rozumiany jako baza danych dysponentów zasobów wraz z zasadami dysponowania określonych zasobów. Ten element planu powinien być powiązany lub przygotowany łącznie z zestawieniem sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych.

- c) **Procedury reagowania kryzysowego**, określające sposób postępowania w sytuacjach kryzysowych, rozumiane jako procedury działania WCZK, komórki organizacyjnej urzędu wojewódzkiego właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego oraz wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego.

W tej części niezbędne jest powiązanie planu zarządzania kryzysowego z innymi planami obowiązującymi na terenie województwa (w tym z planem operacyjnym funkcjonowania województwa w warunkach zewnętrznego zagrożenia i wojny).

Nie jest konieczne sporządzanie procedur postępowania odrębnie dla każdej kategorii zagrożeń. Jeżeli co do zasady działanie ww. struktur realizujących zarządzanie kryzysowe na poziomie wojewódzkim jest takie samo w różnych kategoriach zagrożeń (w zakresie wymiany informacji, wzmocnienia służb dyżurnych, informowania osób funkcyjnych, trybu zwoływania zespołu zarządzania kryzysowego), zaleca się stworzenie standardowej procedury operacyjnej.

W procedurach powinna być jasno określona lista zadań do zrealizowania przez ogniwa dyżurne, wraz ze wskazaniem momentów krytycznych, w których – na podstawie informacji zebranych przez WCZK – właściwe komórki analityczne dokonują oceny rozwoju zagrożenia i przygotowują rekomendacje do podjęcia decyzji przez właściwe osoby funkcyjne (kierownik WCZK, kierownik komórki organizacyjnej urzędu wojewódzkiego właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego, wojewoda) lub przez wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego.

- d) **Współdziałanie między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej** – ta część planu powinna być ściśle powiązana z siatką bezpieczeństwa i zawierać syntetyczne rozwinięcie informacji zawartych w siatce, przede wszystkim przez:

- a) określenie podstaw prawnych podejmowanych działań,
- b) wskazanie kierujących działaniami,
- c) określenia zakresu i trybu wymiany informacji,
- d) określenie zasad tworzenia sztabów dowodzenia.

W tej części mogą być zawarte także **ramowe zasady i harmonogram ćwiczeń** podmiotów współdziałających w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej.

3. Załączniki funkcjonalne Planu głównego określające:

- a) **Procedury realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego**, w tym związane z ochroną infrastruktury krytycznej, opisujące sposoby działania podmiotów realizujących zadania z zakresu zarządzania kryzysowego na obszarze województwa.

W tej części planu powinny zostać zawarte procedury, odnośniki lub wyciągi z procedur działania w sytuacjach kryzysowych poszczególnych służb, straży i inspekcji realizujących zadania z zakresu zarządzania kryzysowego.

W części dotyczącej infrastruktury krytycznej należy zamieścić informację o sporządzonych **planach ochrony infrastruktury krytycznej** (określonej w wykazie obiektów, instalacji i systemów infrastruktury krytycznej wydanym przez dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa – o ile na terenie województwa znajduje się infrastruktura określona w przedmiotowym wykazie). W tej części należy zamieścić dane kontaktowe osób wyznaczonych przez właścicieli oraz posiadaczy samoistnych i zależnych obiektów, instalacji lub urządzeń infrastruktury krytycznej odpowiedzialnych za utrzymywanie kontaktów z podmiotami właściwymi w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej (zgodnie z art. 6 ust. 5a ustawy o zarządzaniu kryzysowym). Plany ochrony infrastruktury krytycznej opracowywane przez operatorów infrastruktury oraz wojewódzki plan zarządzania kryzysowego powinny być spójne (w szczególności w zakresie mechanizmów wymiany informacji i katalogu zagrożeń).

- b) **Organizację łączności** między podmiotami realizującymi zadania z zakresu zarządzania kryzysowego, wraz z określeniem środków łączności, wykorzystywanych systemów i wskazaniem ich dysponenta bądź administratora. W tym załączniku powinny być wskazane zapasowe systemy łączności, o ile takie funkcjonują. Załącznik powinien być ściśle powiązany z częścią planu dotyczącą współdziałania między siłami uczestniczącymi w realizacji przedsięwzięć planowanych na wypadek sytuacji kryzysowej.
- c) **Organizację systemu monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania**, rozumianego jako system powiązany funkcjonalnie z systemem wczesnego ostrzegania i systemem wykrywania i alarmowania. W części dotyczącej organizacji monitorowania zagrożeń powinien zawierać odnośnik do części planu głównego poświęconej monitorowaniu zagrożeń.
- d) **Zasady informowania ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania na wypadek zagrożeń**, z uwzględnieniem art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.). W tej części należy syntetycznie opisać, kto jest odpowiedzialny za informowanie ludności, w jakim trybie informowanie może się odbywać, jakie siły i środki mogą być w tym celu wykorzystywane, kto i w jakim trybie opracowuje i przekazuje wskazówki do informowania w danej sytuacji. W tej części można także zawrzeć wzory komunikatów i ulotek informacyjnych, które mogą być wykorzystywane w sytuacjach zagrożeń. Należy określić tryb dystrybucji informacji (komunikaty w mediach, druk i kolportaż ulotek, organizacja przekazywania informacji dla mediów, inne sposoby dystrybucji informacji).
- e) **Organizację ewakuacji** z obszarów zagrożonych. W tym załączniku należy wskazać podmioty odpowiedzialne za ewakuację, tryb podejmowania decyzji o ewakuacji, określić problemy, które mogą wystąpić. W tej części planu należy także zawrzeć formularze, które będą wykorzystywane przy przeprowadzaniu ewakuacji. Należy także dokonać oceny krótko i długoterminowych skutków ewakuacji, zarówno w stosunku do obszaru i obiektów, z których prowadzona jest ewakuacja, jak i terenu i obiektów docelowych ewakuacji. Organizacja ewakuacji powinna być realizowana z uwzględnieniem wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju w przedmiotowym zakresie.
- f) **Organizację ratownictwa, opieki medycznej i pomocy społecznej oraz pomocy psychologicznej**. Ten element planu musi być powiązany z wojewódzkim planem działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne opracowanym zgodnie z ustawą z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 757 i 1245). Załącznik ten powinien zawierać ogólne zasady organizacji pomocy społecznej i pomocy psychologicznej wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w realizacji tych zadań oraz zasad i możliwości ich realizacji.
- g) **Organizację ochrony przed zagrożeniami charakterystycznymi dla obszaru województwa**, która powinna być powiązana z planami postępowania awaryjnego i szczegółowymi uregulowaniami dotyczącymi ochrony przed ww. zagrożeniami. Ta część planu musi być ściśle powiązana z katalogiem zagrożeń.
- h) **Wykaz zawartych umów i porozumień** związanych z realizacją zadań zawartych w planie zarządzania kryzysowego, rozumianych jako porozumienia i umowy zawarte przez wojewodę.
- i) **Zasady i tryb oceniania i dokumentowania szkód**, zawierające opis procedur i wykaz formularzy oraz zespołów wykorzystywanych przy szacowaniu strat i dokumentowaniu szkód.
- j) **Procedury uruchamiania rezerw strategicznych** powinny odnosić się wyłącznie do zasad i trybu wnioskowania przez wojewodę o uruchomienie przedmiotowych rezerw.
- k) **Wykaz infrastruktury krytycznej** znajdującej się na terenie województwa z podziałem na powiaty i gminy, objętej planem zarządzania kryzysowego – określonej w wykazie

obiektów, instalacji i systemów infrastruktury krytycznej wydanym przez dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa – o ile na terenie województwa znajduje się infrastruktura określona w przedmiotowym wykazie (z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych).

- 1) **Podstawą do określenia priorytetów ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej** są wnioski wynikające z analizy opracowanych przez operatorów planów ochrony infrastruktury krytycznej zlokalizowanej na terenie województwa (w POIK zawarta będzie szczegółowa charakterystyka IK oraz poziom jej ochrony). W analizie tych planów pod kątem priorytetów ochrony i odtwarzania IK można posłużyć się metodyką szacowania ryzyka zawartą w Narodowym Programie Ochrony IK. Do czasu opracowania planów ochrony infrastruktury krytycznej, priorytety powinny być spójne z ogólnie wskazanymi w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego.
- II. Plan powinien być spójny z rozwiązaniami zawartymi w Krajowym Planie Zarządzania Kryzysowego i obejmować zadania realizowane we wszystkich fazach zarządzania kryzysowego (zapobieganie, przygotowania, reagowania, odbudowa).
- III. Przygotowanie planu powinno być poprzedzone opracowaniem raportu częściowego wojewody o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego. Wnioski i kierunki działania wynikające z raportu są uwzględniane w planie zarządzania kryzysowego, szczególnie w zakresie:
 - identyfikacji i hierarchizacji zagrożeń,
 - wyszczególnienia przedsięwzięć, które będą realizowane w województwie, aby zminimalizować możliwość wystąpienia zagrożenia lub ograniczenia jego skutków.
- IV. W planie zarządzania kryzysowego należy wyodrębnić wszystkie zagadnienia dotyczące ochrony infrastruktury krytycznej do niejawnego załącznika z odpowiednimi odesłaniami w treści planu.
- V. Plan powinien być podzielony na funkcjonalne, jasno oznaczone foldery z zastosowaniem systemu indeksów lub oznaczeń kolorystycznych.
- VI. Działania i procedury w planie powinny być opisywane w sposób możliwie najbardziej jasny (należy unikać używania skrótów i zwrotów żargonowych). W miarę możliwości, każda instrukcja, procedura czy aneks powinny być konstruowane według tego samego schematu.
- VII. Potwierdzeniem uzgodnienia planu z kierownikami jednostek organizacyjnych planowanych do wykorzystania przy realizacji przedsięwzięć określonych w planie powinny być: pieczęć na karcie uzgodnień oraz podpis złożony w obrębie tej pieczęci przez kierownika właściwej jednostki.
- VIII. Minister Obrony Narodowej – zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym – wskazał Szefów Wojewódzkich Sztabów Wojskowych, jako organy, z którymi uzgadniane będą wojewódzkie plany zarządzania kryzysowego. Uzgodnieniu z Szefami Wojewódzkich Sztabów Wojskowych powinny podlegać kwestie użycia oddziałów Sił Zbrojnych w sytuacji kryzysowej.
- IX. Podmioty uczestniczące w realizacji zadań zawartych w wojewódzkim planie zarządzania kryzysowego powinny zostać zobowiązane do bezzwłocznego sygnalizowania potrzeby dokonania zmian w planie. Zawartość planu powinna być modyfikowana pod wpływem m.in. wniosków z rzeczywistych sytuacji kryzysowych, ćwiczeń i szkoleń.